ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Faisala Husseiniho a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně: **obec Temelín**, se sídlem Temelín 104, Temelín, zastoupená JUDr. Michalem Bernardem, Ph.D., advokátem se sídlem Klokotská 103, Tábor, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, za účasti: **I) Správa úložišť radioaktivních odpadů**, se sídlem Dlážděná 6, Praha 1, zastoupená Mgr. et Mgr. Janem Kořánem, advokátem se sídlem Opletalova 55, Praha 1, **II) obec Olešník**, se sídlem Olešník 15, **III) město Hluboká nad Vltavou**, se sídlem Masarykova 36, Hluboká nad Vltavou, **IV) obec Dříteň**, se sídlem Dříteň 1, **V) Mgr. Iva Pudichová**, bytem Chlumec 30, Olešník, **VI) Ing. Marcel Pudich**, bytem Chlumec 30, Olešník, **VII) Země – nezemě z. s.**, se sídlem Chlumec 30, Olešník, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2025, č. j. 10 A 59/2025 - 105,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 12. 2025, č. j. 10 A 59/2025 - 105, zamítl žalobu žalobkyně proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 27. 3. 2025, č. j. MZP/2025/290/218, jímž byl zamítnut rozklad žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 10. 2024, č. j. MZP/2024/210/3581, kterým bylo podle § 4a odst. 1 ve spojení s § 4 odst. 8 a § 22a odst. 1 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích (dále jen „*zákon o geologických pracích*“), o stanovení průzkumného území *Janoch* pro zvláštní zásahy

do zemské kůry, a to na žádost osoby zúčastněné na řízení I). Průzkum měl ověřit geologické a další podmínky pro případné umístění hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva a radioaktivních odpadů.

[2] Městský soud vyšel z toho, že stanovení průzkumného území nepředstavuje rozhodnutí o umístění ani o povolení samotného hlubinného úložiště. Nyní dotčená lokalita s označením *Janoch* byla pouze jednou ze čtyř dále posuzovaných alternativ a výsledky geologického průzkumu měly teprve ukázat její vhodnost. Nelze proto již v této fázi vyžadovat komplexní poměření veřejného zájmu na budoucí výstavbě úložiště se všemi dotčenými veřejnými a soukromými zájmy. Správní orgány však byly povinny posoudit dopady samotného stanovení průzkumného území a navazujících průzkumných prací.

[3] Městský soud nepřisvědčil žalobkyni, že správní orgány nepřípustně rozdělily posuzování záměru do jednotlivých fází. Stanovení průzkumného území je nezbytným předpokladem geologického průzkumu, zatímco případná realizace hlubinného úložiště by podléhala dalším postupům, včetně posouzení vlivů na životní prostředí. Teprve v této pozdější fázi by se posuzovaly rovněž kumulativní a synergické vlivy případné stavby.

[4] Námitky týkající se ochrany vod, přírody, krajinného rázu, migračních koridorů, zvláště chráněných druhů a Hlubockého zlomu městský soud shledal nedůvodnými. Správní orgány podle něj vycházely z odborných podkladů, zejména vyjádření České geologické služby, a stanovily podmínky k ochraně mj. vodního režimu. Konkrétní střety zamýšlených geologických prací s jinými chráněnými zájmy mají být dále prověřeny při zpracování projektu geologických prací. Soud také zdůraznil, že samotné stanovení průzkumného území ještě neopravňuje osobu zúčastněnou na řízení I) k provedení konkrétních prací.

[5] Městský soud neshledal důvodnou ani námitku nedostatečné ochrany vlastnického práva, neboť tvrzený pokles hodnoty nemovitostí občanů obce žalobkyně nedoložila. Nepřisvědčil ani výhradě, že bylo nutné opatřit souhlas nebo stanovisko Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Stanovení průzkumného území totiž nepodléhá povolení podle § 9 zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon (dále jen „*atomový zákon*“); jen u činností dle tohoto ustanovení je třeba povolení Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Zároveň rozhodnutí ministra nepovažoval městský soud za nepřezkoumatelné, jelikož je ve světle zásady jednotnosti správního řízení možné, aby rozkladový orgán odkázal na dostatečné důvody rozhodnutí prvního stupně a nevypořádal každou námitku výslovně sám.

[6] Žalobkyně (dále *stěžovatelka*) napadla rozsudek městského soudu, přičemž odkázala na kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“). Podle jejího názoru městský soud nesprávně posoudil rozsah otázek, jimiž se mají správní orgány zabývat již v řízení o stanovení průzkumného území, aproboval nedostatečně zjištěný skutkový stav a zatížil svůj rozsudek nepřezkoumatelností.

[7] Jádrem kasační argumentace přitom je nesouhlas stěžovatelky se závěrem správních orgánů a městského soudu, podle něhož jsou její námitky týkající se následného vybudování hlubinného úložiště radioaktivního odpadu předčasné. Řízení o stanovení průzkumného území představuje podle stěžovatelky nezbytný předstupeň následné realizace úložiště. Již v této fázi je proto nutné zabývat se všemi známými okolnostmi, které mohou budoucímu využití lokality bránit, a poměřit dotčené veřejné zájmy. Odložení jejich posouzení do pozdějších řízení zasahuje podle stěžovatelky do jejího práva na samosprávu, vlastnického práva a práva na příznivé životní prostředí.

[8] Stěžovatelka namítá nesprávný výklad § 22a ve spojení s § 4a odst. 6 zákona o geologických pracích. Zákon stanoví, že se právní úprava vyhledávání a průzkumu ložisek vyhrazených nerostů

použije na zvláštní zásahy do zemské kůry „*obdobně*“. Podle stěžovatelky proto nelze tuto úpravu použít pouze „*přiměřeně*“, jak učinil městský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Obdobné použití sice neznamená mechanickou aplikaci, správní orgány se však musí již při stanovení průzkumného území zabývat nejen veřejným zájmem na provedení průzkumu, ale také veřejným zájmem na následném vybudování a provozu úložiště a poměřit jej s kolidujícími veřejnými zájmy.

[9] V této souvislosti stěžovatelka odkazuje zejména na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2010, č. j. 7 As 70/2009 - 190, ze dne 23. 9. 2009, č. j. 7 As 59/2009 - 142, ze dne 8. 11. 2018, č. j. 4 As 155/2018 - 63, a ze dne 22. 9. 2022, č. j. 4 As 38/2022 - 34. Z nich podle ní plyne, že je-li vysoce pravděpodobné, že po úspěšném geologickém průzkumu budou následovat další povolovací kroky, musí správní orgán již v rané fázi posoudit, zda realizaci záměru nebrání jiný závažný veřejný zájem. Tuto povinnost nemůže vyloučit ani skutečnost, že dosud nejsou známy úplné výsledky geologického průzkumu. Stěžovatelka má za to, že uvedený požadavek je splněn i v nynější věci, neboť lokalita *Janoch* je jednou ze čtyř posuzovaných lokalit, a pravděpodobnost jejího výběru za hlavní nebo záložní lokalitu proto pokládá za vysokou, a tedy i významnou.

[10] Městský soud podle stěžovatelky nesprávně považoval rozdíly mezi nynější věcí a případy řešenými v dosavadní judikatuře za právně nevýznamné. Snížení počtu posuzovaných lokalit podle ní podstatně zvyšuje pravděpodobnost, že úložiště bude umístěno právě v lokalitě *Janoch*. Významné jsou rovněž konkrétní poměry této lokality, která je již zatížena existujícími nebo připravovanými záměry. Stěžovatelka poukazuje zejména na rozšíření skladu vyhořelého jaderného paliva v lokalitě Temelín, nový malý modulární reaktor, nový jaderný zdroj, související vyvedení výkonu a několik staveb elektrických vedení, jakož i na zařízení pro energetické využití odpadu Vráto. Tyto zvláštnosti podle ní brání mechanickému převzetí závěrů dřívější judikatury.

[11] Stěžovatelka dále namítá, že správní orgány nezjistily dostatečně skutkový stav, neboť se nezabývaly současnou mírou zatížení území ani kumulativními a synergickými vlivy uvedených záměrů ve spojení s geologickým průzkumem a případným vybudováním hlubinného úložiště. Tím podle ní porušily § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu. Městský soud pochybil, pokud tento postup aproboval. Stěžovatelka odkazuje také na požadavky na hodnocení kumulativních a synergických vlivů vymezené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2012, č. j. 1 Ao 7/2011 - 526, č. 2698/2012 Sb. NSS, a zdůrazňuje nutnost postupovat v souladu se zásadou předběžné opatrnosti.

[12] Nedostatek podrobných informací o geologickém podloží podle stěžovatelky nebránil tomu, aby správní orgány posoudily již známé skutečnosti týkající se zatížení lokality. Neobstojí proto závěr, že průzkum slouží pouze k vytipování vhodných lokalit a že posouzení dopadů případného úložiště je namístě až v navazujících řízeních. Úkolem žalovaného bylo již v nynějším řízení porovnat protichůdné veřejné zájmy a přezkoumatelně vysvětlit, kterému z nich přiznal přednost. Pouhé odmítnutí námitek jako předčasných tomuto požadavku neodpovídá.

[13] Další pochybení spatřuje stěžovatelka v tom, že při stanovení průzkumného území ještě není znám konkrétní projekt geologických prací. Rozhodnutí tak podle ní umožňuje provádět průzkum prakticky v kterékoli části rozsáhlého území, aniž by obec mohla do následné přípravy projektu účinně zasáhnout. Pouhé seznámení obce s projektem ani možnost, že její zájmy bude hájit kraj, nepředstavují dostatečnou ochranu. Takový postup stěžovatelka považuje za zásah do práva na spravedlivý proces a práva na samosprávu.

[14] V návaznosti na to stěžovatelka nesouhlasí s odmítnutím námitek týkajících se migračních koridorů, přírodní rezervace Karvanice, evropsky významné lokality Hlubocké obory, soustavy

Natura 2000, územního systému ekologické stability a sítě EECONET. Skutečnost, že některá chráněná území leží mimo její území, podle ní nevylučuje jejich význam pro poměry v obci, neboť živočichové migrují mezi jednotlivými oblastmi a další koncentrace záměrů může negativně ovlivnit přírodu na území obce i kvalitu života jejích obyvatel. Ochrana těchto zájmů navíc nebyla v rozhodnutí o stanovení průzkumného území zajištěna konkrétními podmínkami.

[15] Stěžovatelka považuje za nedostatečné rovněž konstatování, že hlubinné úložiště nebude umístěno v obydlených oblastech. Umístění úložiště v jejich blízkosti může mít na obyvatele podstatné dopady a v nynější fázi není zaručeno, že výsledky průzkumu nepovedou k volbě lokality pod zastavěným územím nebo v jeho bezprostřední blízkosti. Právě nejistota ohledně konkrétního umístění průzkumných prací a budoucího úložiště podle ní odůvodňuje preventivní posouzení již známých rizik.

[16] Stěžovatelka rovněž namítá, že Česká republika měla prověřit možnost ukládání radioaktivního odpadu na území jiného státu. Podle ní právní úprava uzavření příslušné mezistátní dohody nevylučuje. Není úkolem obce označit konkrétní stát ochotný český radioaktivní odpad přijmout, stát však měl tuto alternativu aktivně posoudit, a nikoli ji odmítnout pouze proto, že žádný jiný členský stát takovou možnost sám nenabídl. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka dále poukázala na smlouvu uzavřenou dne 27. 11. 1981 mezi Československou socialistickou republikou a Sovětským svazem, která má podle ní obsahovat závazek vracet vyhořelé jaderné palivo do země původu. Vyhořelé palivo by proto nemělo být bez dalšího považováno za odpad, nýbrž také za potenciálně dále využitelnou surovinu. Stěžovatelka poukazuje rovněž na možný budoucí technologický vývoj umožňující další zpracování vyhořelého paliva. Tyto skutečnosti podle ní zpochybňují nezbytnost zřízení hlubinného úložiště v posuzované lokalitě.

[17] Konečně stěžovatelka namítá nepřezkoumatelnost správních rozhodnutí i napadeného rozsudku. Správní orgány se podle ní nevypořádaly s podstatnými námitkami, zejména s potřebou poměřit veřejné zájmy, s kumulativním zatížením lokality a s environmentálními dopady. Městský soud tuto argumentaci převážně odmítl jako předčasnou a nesprávně označil odůvodnění správních rozhodnutí za dostatečné. Ačkoli správní orgány nejsou povinny reagovat jednotlivě na každou dílčí námitku, musí se vypořádat alespoň s podstatou uplatněné argumentace, což se podle stěžovatelky nestalo.

[18] Stěžovatelka proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[19] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelka opakuje argumentaci, kterou uplatnila již ve správním řízení a v řízení před městským soudem, aniž by přinášela nové skutečnosti. Její námitky byly podle žalovaného řádně vypořádány jak v prvostupňovém správním rozhodnutí žalovaného, tak v rozhodnutí ministra životního prostředí o rozkladu. Městský soud posoudil věc správně po skutkové i právní stránce a vypořádal se se všemi relevantními žalobními námitkami. Napadený rozsudek je dostatečně odůvodněný a srozumitelný a netrpí žádnou vadou. Žalovaný se s jeho závěry ztotožnil a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[20] Osoba zúčastněná na řízení I) považuje kasační stížnost za nedůvodnou. Ztotožňuje se s výkladem městského soudu, podle něhož se § 4a a § 4b zákona o geologických pracích použijí na stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry pouze přiměřeně. Ačkoliv § 22a odst. 1 tohoto zákona používá výraz „*obdobně*“, jde podle osoby zúčastněné na řízení I) o legislativní nepřesnost, neboť některá ustanovení vztahující se k průzkumu výhradních ložisek nelze vzhledem k odlišné povaze zvláštních zásahů do zemské kůry použít. Přiměřenému použití

odpovídá rovněž § 34 odst. 2 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), a judikatura Nejvyššího správního soudu.

[21] Osoba zúčastněná na řízení I) odkázala zejména na rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 155/2018 - 63, ze dne 15. 8. 2019, č. j. 9 As 121/2018 - 47, a ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 As 377/2018 - 61. Z této judikatury podle ní plyne, že ve fázi stanovení průzkumného území není namístě posuzovat veškeré veřejné zájmy, které by mohly bránit samotné výstavbě hlubinného úložiště. Geologický průzkum má teprve ověřit, zda je realizace úložiště v jednotlivých lokalitách vůbec možná, přičemž bez jeho výsledků nejsou známy parametry umožňující úplné posouzení budoucího záměru. V nynější fázi proto mají být zohledněny především zájmy, jež mohou být dotčeny samotným prováděním průzkumu. K budoucí realizaci úložiště v lokalitě *Janoch* může, ale nemusí dojít. Na použitelnosti této judikatury podle osoby zúčastněné na řízení I) nic nemění, že počet posuzovaných lokalit byl mezitím snížen ze sedmi na čtyři. Lokalita *Janoch* je stále pouze jednou ze čtyř alternativ a výsledkem nynější etapy průzkumu má být další zúžení na dvě kandidátní lokality, v nichž bude pokračovat podrobnější průzkum. Ani nyní tedy není jisté, zda budou v lokalitě *Janoch* následovat procesní fáze směřující k výstavbě úložiště.

[22] Současně osoba zúčastněná na řízení I) zdůraznila, že výstavba a zprovoznění hlubinného úložiště představují veřejný zájem prvořadého významu. Stát má podle atomového zákona, unijního práva a mezinárodních závazků povinnost zajistit bezpečné a udržitelné nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem. Geologické práce slouží k získání objektivních údajů o horninovém prostředí a k ověření, zda je úložiště v některé z posuzovaných lokalit realizovatelné. Žádostí o stanovení průzkumného území plní úkoly uložené jí atomovým zákonem, jejím statutem, vládní koncepcí nakládání s radioaktivním odpadem a schválenými plány činnosti.

[23] K možnosti uložení radioaktivního odpadu v zahraničí osoba zúčastněná na řízení I) uvedla, že členský stát nese konečnou odpovědnost za odpad vzniklý na jeho území. Uložení v jiném státě by bylo možné jen na základě příslušné mezinárodní dohody. Jelikož taková dohoda uzavřena nebyla, tato možnost v současnosti nepřichází v úvahu. Uzavření podobné dohody je navíc především politickou otázkou a stát nemůže řešení nakládání s radioaktivním odpadem odkládat v očekávání, že jiný stát v budoucnu umožní jeho uložení na svém území. K argumentaci smlouvou se Sovětským svazem, respektive Ruskou federací osoba zúčastněná na řízení I) uvedla, že stěžovatelka pomíjí současnou geopolitickou situaci i obsah dotčené dohody. Ani případné vrácení vyhořelého paliva k přepracování by neodstranilo potřebu řešit konečné nakládání s radioaktivním odpadem, neboť odpady vzniklé přepracováním se mají vracet do České republiky. Dohoda se navíc nevztahuje na vyhořelé palivo, které nepochází z Ruské federace.

[24] Dále osoba zúčastněná na řízení I) odmítla tvrzení, že v řízení o stanovení průzkumného území měly být posouzeny kumulativní a synergické vlivy podle pravidel pro strategické posuzování vlivů na životní prostředí. Rozhodnutí o stanovení průzkumného území není koncepcí, která by podléhala procesu posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (proces SEA) ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „*zákon o posuzování vlivů na životní prostředí*“). Procesem SEA naopak prošla aktualizace koncepce nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem, při jejímž posouzení měly být zohledněny také synergické a kumulativní vlivy. V budoucnu bude navíc samotný záměr hlubinného úložiště podléhat procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA), v němž budou tyto vlivy znovu posouzeny a jehož výstup bude závazným podkladem pro navazující řízení.

[25] Rozhodnutí o stanovení průzkumného území navíc podle osoby zúčastněné na řízení I) obsahuje nadstandardní podmínky. Před zahájením terénních prací musí být dotčené obce

seznámeny se schváleným projektem. Při provádění prací musí být chráněn vodní režim území, zohledněny významné krajinné prvky, prvky územního systému ekologické stability, centra biodiverzity, populace zvláště chráněných druhů a dálkové migrační koridory. Technické práce mají být přednostně umístěny mimo tyto prvky a musí být respektovány rovněž zájmy ochrany kulturních památek a archeologických území.

[26] Osoba zúčastněná na řízení I) uzavřela, že průzkumné území je pouze právním institutem, který sám o sobě nemůže fyzicky zasáhnout do přírody, krajiny ani vodních poměrů. K takovému zásahu by mohlo dojít až při provádění konkrétních geologických prací, jejichž projekt však musí respektovat zákonné požadavky, vypořádat identifikované střety zájmů a podléhá kontrole příslušných orgánů. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[27] Stěžovatelka v replice setrvala na své argumentaci, že dřívější závěry judikatury Nejvyššího správního soudu nelze na nynější věc převzít mechanicky. Ačkoli respektuje sjednocující význam judikatury kasačního soudu, má za to, že se nynější věc vyznačuje zásadními skutkovými a právními odlišnostmi, které odůvodňují odklon od dosavadních závěrů. Za podstatné stěžovatelka považuje především to, že již nejde o posuzování širokého okruhu potenciálních lokalit, neboť jejich počet byl výrazně zúžen. Tím se podstatně zvýšila pravděpodobnost, že hlubinné úložiště bude umístěno právě na jejím území. Budoucí zatížení lokality proto podle ní již není vzdálenou a čistě hypotetickou možností, nýbrž reálným rizikem, které musí být zohledněno při posuzování intenzity zásahu do jejích práv.

[28] Stěžovatelka proto nesouhlasí s tím, že je nadále předčasné přihlížet k veřejným zájmům, které by mohly být dotčeny budoucím umístěním úložiště. Bylo by nehospodárné vyčkávat do pozdější fáze povolovacího procesu. Další odkládání posouzení již známých střetů veřejných zájmů by pouze vedlo k pokračování nákladného procesu bez předchozího ověření, zda je lokalita z jiných než geologických hledisek vůbec vhodná. Potřebu odlišit nynější věc od dřívější judikatury stěžovatelka dovozuje také z povahy možného budoucího zásahu. Na rozdíl od těžby nerostného ložiska, která je zpravidla časově omezená a po níž může následovat sanace nebo rekultivace území, představuje hlubinné úložiště fakticky trvalé zařízení. Jeho umístění by dlouhodobě určovalo způsob využití území obce a mělo dopady přesahující běžné plánovací, politické i generační horizonty.

[29] Stěžovatelka odmítla, že její námitky představují pouze postoj typu „*not in my backyard*“. Nezpochybňuje potřebu bezpečně řešit nakládání s radioaktivním odpadem, nýbrž požaduje, aby při výběru konkrétní lokality byly řádně posouzeny všechny relevantní veřejné zájmy. Jde zejména o ochranu území obce, jejích obyvatel a životního prostředí, možnosti územního rozvoje a výkon práva na samosprávu. Její argumentace je podle ní založena na konkrétních střetech veřejných zájmů, nikoli pouze na obecném nesouhlasu s umístěním úložiště v blízkosti obce.

[30] Dosavadní judikatura by podle stěžovatelky měla být s ohledem na okolnosti nynější věci a aktuální právní rámec překonána. Výklad právních předpisů nemůže vést k faktickému vyprázdnění procesních práv účastníků. Smysl a účel právní úpravy podle ní vyžaduje, aby byly dotčené veřejné zájmy posouzeny již v relevantní fázi procesu. Výklad přijatý správními orgány a městským soudem naopak vede k jejich soustavnému odsouvání do budoucích řízení, přestože jsou jejich význam a možné dotčení zřejmé již nyní. Tento závěr podle stěžovatelky podporuje také zákon č. 53/2024 Sb., o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu (dále jen „*zákon č. 53/2024 Sb.*“). Uvedený zákon výslovně zdůrazňuje respektování zájmů dotčených obcí a jejich občanů a přiznává obcím zvláštní procesní postavení. Jeho přijetí tak podle stěžovatelky potvrzuje, že příprava hlubinného úložiště není běžným technickým

či geologickým procesem, nýbrž postupem, který vyžaduje zvláštní právní ochranu dotčených obcí a jejich obyvatel.

[31] Stěžovatelka nerozporuje tvrzení osoby zúčastněné na řízení I), že bezpečné nakládání s radioaktivním odpadem představuje významný veřejný zájem a že osoba zúčastněná na řízení I) postupuje na základě právních předpisů a vládních dokumentů. Samotná existence tohoto veřejného zájmu však podle stěžovatelky neznamená, že ostatní veřejné zájmy lze pominout nebo jejich posouzení odkládat. Mimořádný význam záměru naopak vyžaduje, aby byl proces výběru lokality transparentní, zákonný, bezpečný a přezkoumatelný a aby byla důsledně posouzena nezbytnost a přiměřenost zásahu do práv konkrétní obce.

[32] Stěžovatelka dále odmítla tvrzení osoby zúčastněné na řízení I) o objektivní nemožnosti ukládat radioaktivní odpad v jiném státě. Unijní právo i atomový zákon takový postup za splnění stanovených podmínek a na základě mezistátní dohody výslovně připouštějí. Neexistence takové dohody proto podle ní neprokazuje právní nemožnost zahraničního uložení, nýbrž pouze skutečnost, že tato varianta dosud nebyla realizována. Neprovedení alespoň základního diplomatického, právního, ekonomického a bezpečnostního posouzení dostupných alternativ podle stěžovatelky znamená, že stát neprokázal nezbytnost zásahu do jejích práv. Stěžovatelka přitom nežádá, aby soud nahrazoval politické rozhodování vlády, nýbrž aby přezkoumal, zda stát před stanovením průzkumného území řádně posoudil právně přípustné alternativy a své závěry dostatečně odůvodnil.

[33] Stěžovatelka trvá také na námitce nedostatečného posouzení kumulativních vlivů. Odkaz osoby zúčastněné na řízení I) na stanovisko SEA k aktualizaci koncepce nakládání s radioaktivními odpady podle ní nereaguje na podstatu této námitky, neboť nepředstavuje konkrétní posouzení kumulativních vlivů ve vztahu k území stěžovatelky a k existujícím či plánovaným zátěžím v lokalitě *Janoch*. Také vlivy, které jsou jednotlivě hodnoceny jako mírně negativní, mohou podle stěžovatelky ve spojení s dalšími povolenými či plánovanými zásahy představovat významnou celkovou zátěž. Jsou-li tyto okolnosti známy již nyní, je hospodárné a právně zodpovědné posoudit je před pokračováním nákladného procesu. Jejich odložení do budoucích řízení může vést k tomu, že stát bude pokračovat v průzkumu lokality, jejíž nevhodnost může být patrná již na základě existujících kumulativních střetů.

[34] Stěžovatelka spatřuje zásadní problém také v tom, že průzkumné území bylo stanoveno bez znalosti konkrétního projektu geologických prací. Odmítá tvrzení osoby zúčastněné na řízení I), že stanovení průzkumného území je pouze právním institutem, který nemůže fyzicky zasáhnout do ochrany přírody, krajiny nebo vod. Takový pohled pokládá za formalistický, neboť stanovení průzkumného území vytváří nezbytný právní předpoklad pro následné práce, které již do chráněných zájmů zasáhnout mohou. Dotčené obce podle stěžovatelky nebudou mít při pozdějším projednávání projektu geologických prací srovnatelné možnosti procesní obrany. Pouhé informování obce o schváleném projektu, byť označované za nadstandardní opatření, nemůže nahradit právo účinně brojit proti konkrétním zásahům. Právě v řízení o stanovení průzkumného území proto musí být posouzeno, zda je přiměřené otevřít v dané lokalitě cestu k následným pracím.

[35] Stěžovatelka závěrem poukázala na požadavky transparentnosti a účinného zapojení veřejnosti podle směrnice Rady 2011/70/EURATOM ze dne 19. července 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, jakož i české koncepce nakládání s radioaktivními odpady. Veřejnost a dotčené obce nemají mít pouze možnost se s navrhovaným řešením seznámit, nýbrž se mají skutečně podílet na jeho posuzování. V nynější věci je však podle stěžovatelky její účast fakticky omezena

na možnost uplatňovat námitky, které jsou následně odmítány jako předčasné nebo založené na nesprávném právním výkladu. Takový postup podle ní činí její účast převážně formální a vyprazdňuje její procesní práva.

[36] Stěžovatelka uzavřela, že veřejný zájem na bezpečném nakládání s radioaktivním odpadem byl posuzován izolovaně a privilegovaně, zatímco ostatní dotčené veřejné zájmy byly pominuty nebo odsunuty do budoucích fází procesu. Takový postup podle ní neodpovídá povaze nynější fáze řízení, reálné míře rizika pro její území ani požadavku, aby zásah do práv obce byl nezbytný, přiměřený a řádně odůvodněný. Proto i nadále navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[37] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4 věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[38] Kasační stížnost **není důvodná.**

[39] Nejvyšší správní soud nejprve přistoupil k posouzení námitky nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu. Případnou nepřezkoumatelností rozsudku je totiž povinen se podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, a to i bez námitky stěžovatele. Vlastní přezkum rozsudku je pak možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tedy že je srozumitelný a vychází z důvodů, z nichž je zřejmé, proč městský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku jeho rozhodnutí. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje.

[40] Městský soud se vypořádal se všemi nosnými žalobními body. Srozumitelně rozlišil mezi námitkami týkajícími se možných účinků průzkumu a námitkami směřujícími proti případné budoucí výstavbě úložiště. Neupřel přitom stěžovatelce možnost hájit zájmy jejího území, výkon samosprávy, majetkovou sféru ani životní prostředí; vysvětlil pouze, proč se uvedené zájmy v nynějším řízení posuzují v rozsahu jejich možného dotčení průzkumem. Tvrzení o trvalém zatížení území či možném zásahu do obydlených částí obce se podle městského soudu týkají budoucího, dosud nevymezeného úložiště, anebo zůstala nedoložena. Uvedený závěr proto nelze ztotožňovat s odmítnutím věcných námitek jako pouhého nesouhlasu s umístěním záměru v blízkosti obce.

[41] Pokud stěžovatelka jen obecně odkázala na svou předchozí argumentaci, aniž konkretizovala, v čem měl městský soud pochybit při jejím vypořádání, nejde o samostatně vymezený kasační bod. Kasační stížnost musí obsahovat důvody, z nichž je napadený rozsudek napadán; Nejvyšší správní soud proto nemůže za stěžovatelku vyhledávat a formulovat možné vady napadeného rozsudku.

[42] Pouhé přesvědčení stěžovatelky, že městský soud měl aprobovat jí zastávaný výklad právního rámce či se výslovně a podrobně vypořádat s každým jednotlivým dílčím argumentem, samo o sobě nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku nezakládá. Nepřezkoumatelnost nepředstavuje důsledek nenaplněného subjektivního očekávání účastníka řízení ohledně míry podrobnosti odůvodnění, nýbrž objektivní vadu rozhodnutí, pro kterou nelze seznat, z jakých skutkových a právních úvah soud při svém rozhodování vycházel. Ke zrušení soudního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost proto lze přistoupit toliko tehdy, jde-li o vadu takové intenzity, která účinný přezkum rozhodnutí skutečně znemožňuje.

[43] Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy naplněn není.

[44] V souvislosti s výše uvedeným je nutné s ohledem na kasační námitky, před samotným věcným vypořádáním věci, uvést rovněž to, že také otázku přezkoumatelnosti správního rozhodnutí je třeba hodnotit obdobným způsobem jako otázku přezkoumatelnosti soudního rozhodnutí (srov. odst. [39] až [42] shora). Navíc je potřebné rozhodnutí o opravném prostředku hodnotit jako celek s prvostupňovým rozhodnutím. Jde o projev zásady jednotnosti správního rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2014, č. j. 6 As 161/2013 - 25). Ministr se mohl ztotožnit s konkrétními úvahami žalovaného a na ně odkázat. Městský soud správně shledal, že z obou rozhodnutí jsou patrné důvody, pro které správní orgány neshledaly překážku stanovení průzkumného území ani převahu jiného veřejného zájmu ve vztahu k samotnému průzkumu. Proto nelze ani tvrdit, že městský soud aproboval nepřezkoumatelné rozhodnutí ministra.

[45] Jádrem věcné argumentace stěžovatelky je otázka, v jakém rozsahu mají správní orgány při stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry hodnotit veřejné zájmy, které mohou být dotčeny až případným budoucím vybudováním hlubinného úložiště. S tím souvisí výhrady týkající se alternativ nakládání s radioaktivním odpadem, kumulativních vlivů, konkrétního projektu geologických prací a ochrany přírody, vod a samosprávy.

[46] Nejvyšší správní soud předesílá, že stanovením průzkumného území *Janoch* nebylo rozhodnuto o umístění, výstavbě ani provozu hlubinného úložiště. Předmětem správního řízení bylo pouze vymezení území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, jehož účelem je ověřit geologické, strukturní, hydrogeologické, geomechanické a geochemické podmínky pro možnost budoucího vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů. Lokalita *Janoch* je nadále jednou ze čtyř zvažovaných lokalit, výsledky průzkumu mohou vést i k jejímu vyřazení.

[47] Již městský soud ve svém rozsudku přiléhavě konstatoval, že podle § 34 odst. 1 písm. b) horního zákona je třeba stavbu hlubinného úložiště posuzovat jako jeden ze zvláštních zásahů do zemské kůry. Z jeho odst. 2 vyplývá, že se na uvedené zásahy včetně vyhledávání a průzkumu „*přiměřeně*“ použije mj. § 11 horního zákona, který se jinak vztahuje na vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů a výhradních ložisek nevyhrazených nerostů. Ten stanoví, že tuto činnost lze provádět jen na průzkumném území stanoveném podle zvláštního předpisu. Tím je zákon o geologických pracích, konkrétně jeho § 22a a § 4a. Z § 22a zákona o geologických pracích plyne, že je při vyhledávání a průzkumu vhodné lokality pro zvláštní zásah do zemské kůry potřeba postupovat „*obdobně*“, jako by se jednalo o vyhledávání a průzkum výhradního ložiska, tj. v režimu podle § 4a zákona o geologických pracích.

[48] Ustanovení § 4a odst. 6 zákona o geologických pracích stanoví pro průzkum výhradního ložiska mimo jiné zamítnutí žádosti, převýší-li další veřejný zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska. Nelze je však vykládat izolovaně od § 34 odst. 2 horního zákona ani od odlišné povahy zvláštních zásahů do zemské kůry. Již v rozsudku č. j. 9 As 121/2018 - 47 Nejvyšší správní soud zdůraznil, že „*vůdčím principem užití příslušných ustanovení geologického zákona je právě princip přiměřenosti*“ a že se pravidla geologického zákona „*nepoužijí mechanicky, ale naopak ‚jen‘ přiměřeně na zvláštní zásahy do zemské kůry*“ (odst. [34]). Na tento závěr navázal v rozsudku č. j. 2 As 377/2018 - 61, v němž výslovně uvedl, že „*na tzv. zvláštní zásahy do zemské kůry* […] *nelze mechanicky a v plném rozsahu vztahovat ustanovení geologického zákona, která dopadají na průzkum a dobývání výhradních ložisek nerostů*“ (odst. [25]). Tento režim se tedy při přípravě hlubinného úložiště aplikuje přiměřeně, nikoli mechanicky v celém rozsahu (shodný závěr viz rozsudky Nejvyššího správního

soudu ze dne 3. 9. 2026, č. j. 10 As 98/2026 - 76, odst. [22], a ze dne 25. 9. 2026, č. j. 10 As 70/2026 - 73, odst. [16]).

[49] Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 4 As 155/2018 - 63 dospěl k závěru, že při stanovení průzkumného území pro vyhledávací etapu se zvažují veřejné zájmy ve vztahu k činnostem, jež mohou být na základě vydaného rozhodnutí prováděny, tedy k průzkumu. Výslovně uvedl, že otázka převahy jiného veřejného zájmu „*může být zkoumána výlučně ve vztahu k předmětu řízení o stanovení průzkumného území, konkrétně tedy jen k těm činnostem, které mohou být konány na základě rozhodnutí o stanovení průzkumného území (tj. průzkum), bez vazby na další případné využití území*“ (odst. [42]). Není naopak povinností správního orgánu již v této fázi komplexně hodnotit veřejné zájmy, které by mohly bránit až budoucí výstavbě a provozu úložiště; Nejvyšší správní soud k tomu uvedl, že by bylo „*předčasné a neúměrně přísné požadovat po správních orgánech, aby se zabývaly otázkou existence veřejných zájmů bránících výstavbě hlubinného úložiště samého*“, respektive aby byly předkládány „*detailní informace o parametrech jednotlivých možných úložišť, bez nichž posouzení této otázky není do důsledku možné*“ (odst. [41]).

[50] V nedávném rozsudku ze dne 22. 7. 2026, č. j. 21 As 283/2025 - 57, Nejvyšší správní soud při přezkumu stanovení průzkumného území pro tentýž účel potvrdil, že § 4a odst. 6 zákona o geologických pracích se u zvláštních zásahů do zemské kůry aplikuje s ohledem na jejich specifickou povahu. Zdůraznil, že toto ustanovení „*nelze aplikovat ‚mechanicky‘ ale pouze přiměřeně*“ a že posouzení převahy jiného veřejného zájmu se provádí „*výlučně ve vztahu k předmětu řízení o stanovení průzkumného území, konkrétně tedy jen k těm činnostem, které mohou být konány na základě rozhodnutí o stanovení průzkumného území (tj. průzkum), bez vazby na další případné využití území*“ (odst. [38]). Správní orgán proto posuzuje, zda jiný veřejný zájem nebrání provedení samotného průzkumu; není však povinen aktivně zjišťovat a komplexně hodnotit přípustnost ani veškeré dopady případné budoucí výstavby hlubinného úložiště. Nejvyšší správní soud k tomu v rozsudku č. j. 21 As 283/2025 - 57 uvedl, že takovou povinnost nelze z § 4a odst. 6 zákona o geologických pracích dovodit, neboť by popírala *„smysl stanovení průzkumného území a samotného průzkumu, jenž má právě za cíl ověřit možnost vybudování hlubinného úložiště*“ (odst. [49]).

[51] Citované závěry nejsou v rozporu s judikaturou, podle níž se při průzkumu výhradního ložiska může uplatnit i hledisko jeho následného využití. Například v rozsudku č. j. 4 As 38/2022 - 34, Nejvyšší správní soud vyšel z toho, že posuzovaný průzkum „*může vést k následné těžbě ložiska*“ a že bylo „*vysoce pravděpodobné, že pokud bude geologický průzkum úspěšný, požádá soukromý investor* […] *i o příslušná povolení nutná pro samotné dobývání nerostu*“ (odst. [17]). Za těchto okolností bylo namístě poměřit případný kolidující veřejný zájem nejen se zájmem na dalším průzkumu, ale i se zájmem na následném využití výhradního ložiska. Smyslem takového posouzení je již v rané fázi odhalit veřejný zájem, který by mohl bránit těžbě, a předejít tak zbytečným nákladům na průzkum (odst. [20] téhož rozsudku). Případy průzkumu ložiska určeného k možné těžbě se však skutkově i právně odlišují od průzkumu lokality pro hlubinné úložiště. V nynější věci je účelem průzkumu teprve ověřit vhodnost jedné z alternativních lokalit pro realizaci hlubinného úložiště. Jak již bylo uvedeno výše, Nejvyšší správní soud připomněl v rozsudku č. j. 21 As 283/2025 - 57, že samotný průzkum má právě za cíl ověřit možnost vybudování hlubinného úložiště“ přičemž úložiště „*v závislosti na výsledku průzkumu může, ale nemusí být v lokalitě vybudováno*“ (odst. [33]). Jeho budoucí realizace v lokalitě *Janoch* proto není právním ani faktickým důsledkem napadeného správního rozhodnutí.

[52] Tento rozdíl neztrácí na významu ani zúžením původního okruhu lokalit ze sedmi na čtyři. Tato okolnost nemění předmět ani právní povahu řízení. Rozhodnutí o stanovení průzkumného území *Janoch* stále neopravňuje k výstavbě ani provozu hlubinného úložiště a neurčuje hlavní ani záložní lokalitu. Stěžovatelčina úvaha o zvýšení pravděpodobnosti realizace úložiště vychází

pouze z počtu zbývajících lokalit a pomíjí, že výsledky průzkumu mohou vést i k vyloučení lokality *Janoch* z dalších fází. Samotné zúžení okruhu posuzovaných lokalit proto nečiní budoucí výstavbu v konkrétní lokalitě dostatečně určitou ani neodstraňuje důvody, pro které by komplexní posuzování hypotetické stavby bylo v této fázi předčasné (srov. odst. [33] rozsudku č. j. 21 As 283/2025 - 57 citovaný shora v odst. [51]).

[53] Uvedené závěry Nejvyšší správní soud následně potvrdil také v rozsudku č. j. 10 As 98/2026 - 76, který se týkal stanovení průzkumného území *Březový potok*. I v této věci tamní stěžovatelka namítala, že dosavadní judikaturu nelze použít po snížení počtu prověřovaných lokalit ze sedmi na čtyři a že pravděpodobnost výběru jedné lokality jako hlavní nebo záložní vzrostla na 50 %. Nejvyšší správní soud této argumentaci nepřisvědčil. Zdůraznil, že průzkum má stále teprve ověřit, zda je realizace hlubinného úložiště v dané lokalitě možná, a že ani snížení počtu prověřovaných lokalit nemění povahu a účel nynější fáze procesu. Z výsledku průzkumu proto nelze předjímat, zda a ve které lokalitě budou navazovat další fáze směřující k výstavbě úložiště. Samotná možnost, že lokalita bude později vybrána jako hlavní nebo záložní, tedy nezakládá vysokou pravděpodobnost bezprostředního navázání povolovací fáze ve smyslu judikatury vztahující se k průzkumu výhradních ložisek (viz odst. [21] rozsudku č. j. 10 As 98/2026 - 76). Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil rovněž v rozsudku č. j. 10 As 70/2026 - 73, který se týkal průzkumného území *Horka*. Kasační argumentace v této věci byla v rozhodných otázkách totožná s argumentací uplatněnou již dříve. Nejvyšší správní soud proto v rozsudku č. j. 10 As 70/2026 - 73 odkázal na rozsudek č. j. 10 As 98/2026 - 76, jímž se zabýval „*úplně stejnou kasační stížností*“ jako v případě průzkumného území *Březový potok*.

[54] Městský soud proto správně uzavřel, že argumentace stěžovatelky založená na rozsudcích Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 59/2009 - 142, č. j. 7 As 70/2009 - 190 a č. j. 4 As 38/2022 - 34 není přiléhavá. Tyto věci se týkaly průzkumu konkrétních výhradních ložisek a jejich možného následného využití těžbou (srov. odst. [17] rozsudku č. j. 4 As 38/2022 - 34 citovaného výše v odst. [51]). Takový skutkový základ zde však chybí. Nadto již v rozsudku č. j. 7 As 59/2009 - 142 Nejvyšší správní soud uvedl, že „*nelze* […] *bez dalšího spojovat průzkum území a jeho případné následné vytěžení*“. Z uvedené judikatury proto nelze dovozovat, že samotné snížení počtu alternativních lokalit zakládá dostatečnou pravděpodobnost budoucí realizace hlubinného úložiště v jedné z nich. Specifickou otázku stanovení průzkumného území pro hlubinné úložiště Nejvyšší správní soud naopak opakovaně posuzoval v judikatuře týkající se zvláštních zásahů do zemské kůry; její závěry jsou pro nynější věc přímo použitelné (k lokalitě *Čihadlo* rozsudek č. j. 4 As 155/2018 - 63, k lokalitě *Kraví Hora* rozsudek č. j. 9 As 121/2018 - 47 a k lokalitě *Hrádek* rozsudek č. j. 2 As 377/2018 - 61).

[55] Kasační námitku, podle níž městský soud mechanicky převzal dřívější judikaturu, tak nelze považovat za důvodnou. Dřívější závěry Nejvyššího správního soudu byly vztáhnuty i na nynější fázi výběru ze čtyř lokalit, a to v rozsudcích č. j. 21 As 283/2025 - 57, č. j. 10 As 98/2026 - 76 a č. j. 10 As 70/2026 - 73. Naopak s ohledem na shodný předmět řízení, totožnou vyhledávací fázi a stejný právní rámec bylo namístě z této judikatury vyjít. Skutečnost, že lokalita *Janoch* je nyní jednou ze čtyř prověřovaných lokalit, sama o sobě neprokazuje, že je výstavba hlubinného úložiště právě v této lokalitě vysoce pravděpodobná nebo že na průzkum bezprostředně naváže povolovací fáze.

[56] Nelze přisvědčit ani námitce, že správní orgány nepřípustně rozdělily jediný záměr do umělých procesních etap. Jednotlivé kroky sledují rozdílné účely a opírají se o odlišné skutkové podklady. Stanovení průzkumného území umožňuje vymezit prostor a uložit podmínky pro průzkum. Geologické práce následně slouží k získání poznatků o lokalitě. Teprve umožní-li

výsledky průzkumu další přípravu záměru, mohou být následně určeny parametry případného úložiště a posouzeny jeho konkrétní vlivy.

[57] Na uvedených závěrech nic nemění ani zákon č. 53/2024 Sb. Jeho § 9 odst. 1 stanoví, že neskončená řízení o stanovení průzkumného území se dokončí podle dosavadních předpisů. Tento zákon proto na již dříve zahájené řízení týkající se lokality *Janoch* přímo nedopadá. Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že zákon č. 53/2024 Sb. systematicky rozlišuje řízení o průzkumném území (§ 3) od následného výběru hlavního a záložního umístění, při němž Ministerstvo průmyslu a obchodu hodnotí také ochranu veřejných zájmů a projednává návrh s dotčenými obcemi (§ 4). Ani nová úprava tak nepopírá etapovitou povahu procesu.

[58] Stěžovatelka dále zpochybňuje úplnost skutkových zjištění o zatížení území. Uvádí řadu existujících nebo plánovaných záměrů a požaduje vyhodnocení jejich kumulativních a synergických vlivů s budoucím hlubinným úložištěm. Tato námitka tedy míří převážně k účinkům dosud neurčené stavby hlubinného úložiště, nikoli k účinkům průzkumných prací, o nichž se v projednávané věci rozhodovalo.

[59] Stěžovatelka dovozuje povinnost uvedené vlivy vyhodnotit z judikatury týkající se posuzování koncepcí na životní prostředí. Průzkumné území však není koncepcí ve smyslu § 10a zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Nelze proto v tomto řízení požadovat samostatné posuzování koncepce.

[60] Pokud jde o kumulativní a synergické vlivy záměrů uváděných stěžovatelkou, správní orgány nepochybily, jestliže nepřistoupily ke komplexnímu posouzení kumulativních účinků budoucího hlubinného úložiště, Jaderné elektrárny Temelín, dalších energetických záměrů a zařízení pro energetické využití odpadu. Takové hodnocení předpokládá alespoň základní vymezení budoucího záměru, to však nyní není dáno. Bude-li konkrétní záměr hlubinného úložiště dále připravován, kumulativní a synergické vlivy budou náležet do jeho posouzení vlivů na životní prostředí. To ovšem neznamená, že by správní orgány mohly opomenout aktuální stav území. Ten posuzovaly v rozsahu relevantním pro průzkumné práce. Stěžovatelka v kasační stížnosti opakuje obecné tvrzení, že koncentrace dalších záměrů může zvýšit celkovou zátěž území, neuvádí však, jaký konkrétní současný veřejný zájem by za daných podmínek bránil již samotnému geologickému průzkumu nebo proč uložené podmínky nepostačují k ochraně tohoto zájmu.

[61] Městský soud na základě obsahu správního spisu ověřil, že správní orgány se zabývaly možným ovlivněním vodního režimu, přírodními hodnotami území a migračními koridory. Nejvyšší správní soud proto dále posoudil kasační námitky, jimiž stěžovatelka zpochybňuje dostatečnost těchto závěrů.

[62] Správní orgány se možným ovlivněním povrchových a podzemních vod zabývaly v rozsahu odpovídajícím nynější fázi procesu. Rozhodnutí žalovaného v podmínce č. 2 ukládá zajistit, aby prováděním průzkumných prací nedošlo k ovlivnění vodního režimu území ani k vypouštění či úniku znečišťujících látek do povrchových nebo podzemních vod. Městský soud přitom ověřil, že žalovaný vycházel z odborného vyjádření zástupce České geologické služby při ústním jednání. Podle tohoto vyjádření se mají přípovrchové zvodně chránit izolací horní části vrtů až k hranici povrchového zvětrávání; u stometrových monitorovacích vrtů má být prvních přibližně 30 m izolováno a zapaženo. Vrty mají být vybaveny měřicími zařízeními sledujícími zejména hladinu a teplotu vody a voda z nich nemá být čerpána. Nejde tedy o odborné závěry, které by Nejvyšší správní soud činil sám, nýbrž o konkrétní podklad obsažený ve správním spisu, jehož hodnocení městským soudem stěžovatelka věcným odborným podkladem nezpochybnila (podrobně k otázce ovlivnění povrchových a podzemních vod odst. 42 až 47 napadeného rozsudku).

[63] Uvedené skutečnosti samy o sobě nepředstavují absolutní záruku, že žádný vrt nemůže mít na místní vodní poměry jakýkoliv vliv. Pro posouzení zákonnosti rozhodnutí o stanovení průzkumného území je však rozhodné, že správní orgány riziko rozpoznaly, stanovily závaznou podmínku k ochraně vodního režimu a opřely se o konkrétní odborně popsaná technická opatření. Přesné umístění, konstrukce a způsob monitoringu jednotlivých vrtů budou určeny v projektu geologických prací podle místních hydrogeologických poměrů. Zpracovatel projektu přitom musí zjistit střety se zájmy chráněnými zvláštními předpisy a navrhnout práce tak, aby byly s jejich ochranou slučitelné. Ukáže-li se, že konkrétní vrt nelze bezpečně umístit nebo provést bez nepřípustného zásahu do vodních poměrů, nebude možné jej v takové podobě realizovat (srov. odst. 64 až 66 napadeného rozsudku).

[64] Obdobně je třeba posoudit obecnou námitku týkající se ochrany vod, pokud jí stěžovatelka měla na mysli také vodní nádrž Hněvkovice. Stěžovatelka totiž neuvedla odborný podklad, z něhož by plynulo, že průzkumné vrty samy o sobě mohou ovlivnit množství nebo režim vody v nádrži. Podmínka č. 2 rozhodnutí žalovaného se vztahuje na vodní režim celého průzkumného území, a tedy i na případné vlivy na tuto nádrž. Správní orgány současně uvedly, že pokud by hydrogeologický průzkum prokázal ohrožení nádrže případnou výstavbou hlubinného úložiště, šlo by o vylučující kritérium pro další výběr lokality. Nelze po nich však požadovat, aby před provedením právě tohoto průzkumu doložily jeho dosud neexistující výsledky (viz odst. 50 a 51 napadeného rozsudku).

[65] Ani námitky týkající se přírodní rezervace Karvanice, evropsky významné lokality Hlubocké obory, soustavy Natura 2000 a migračních koridorů nezpochybňují závěr, že průzkumné práce lze za podmínek stanovených správními orgány provést. Stěžovatelka poukazuje na ekologické vazby mezi jednotlivými částmi území a na pohyb živočichů, neuvádí však, v čem konkrétně podmínky rozhodnutí nepostačují k ochraně těchto zájmů nebo který odborný podklad správních orgánů je v tomto směru nesprávný či neúplný. Konkrétní umístění vrtů a přístupových tras přitom bude určeno až v projektu geologických prací, při jehož zpracování musí být zjištěny a řešeny střety se zájmy chráněnými zvláštními předpisy (k tomu níže).

[66] K dalším námitkám stěžovatelky uvádí Nejvyšší správní soud, že geologické práce se podle § 6 odst. 1 zákona o geologických pracích provádějí podle projektu geologických prací, který vyjadřuje jejich cíl a stanoví metodický a technický postup jejich odborného, racionálního a bezpečného provádění. Při projektování zpracovatel vychází z dosavadních poznatků a zjišťuje, zda se zamýšlené práce nedostávají do střetu se zájmy chráněnými zvláštními právními předpisy (§ 6 odst. 2 téhož zákona). Podle § 4 odst. 6 vyhlášky č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, oznamování rizikových geofaktorů a o postupu při výpočtu zásob výhradních ložisek, musí zvolit takové řešení geologického úkolu, které zajistí soulad s ochranou těchto zájmů; zjistí-li zájem, který vylučuje dosažení projektovaného cíle nebo realizaci záměru, pro nějž jsou práce projektovány, práce na projektu přeruší a tuto skutečnost oznámí objednateli. Střety, které je třeba před zahájením prací vyřešit, se uvedou v projektu spolu s označením příslušných orgánů nebo jiných osob.

[67] Zahrnuje-li projekt strojní vrtné práce hlubší než 30 m nebo vrtné práce, jejichž celková délka přesahuje 100 m, je „*organizace*“ podle § 6 odst. 3 zákona o geologických pracích povinna jej nejméně 30 dnů před zahájením prací zaslat krajskému úřadu. Krajský úřad se k projektu vyjadřuje z hlediska zájmů chráněných zvláštními právními předpisy a může uložit jeho odborné posouzení Českou geologickou službou nebo biologické či jiné odborné posouzení. Nejde tedy o samostatné správní řízení, v němž by byl projekt konstitutivním rozhodnutím obecně „schvalován“. Projekt je však podroben přezkumu krajského úřadu z hlediska chráněných zájmů a konkrétní práce nelze provést bez vyřešení zjištěných střetů a splnění požadavků zvláštních právních předpisů. Projekt

geologických prací tak představuje nástroj konkretizace prací *poté*, co bylo vymezeno průzkumné území. Teprve v něm bude určeno přesné umístění vrtů, jejich parametry, zařízení pracovišť, přístupové trasy a další okolnosti, bez nichž nelze jednotlivé střety zájmů náležitě posoudit. Není proto vadou správních rozhodnutí, že projekt v době jejich vydání neexistoval. Stanovení průzkumného území současně samo o sobě nezbavuje osobu zúčastněnou na řízení I) povinnosti opatřit si akty vyžadované zvláštními předpisy ani jí nezakládá právo provádět práce v rozporu s chráněnými veřejnými zájmy (srov. odst. 66, 67 a 80 napadeného rozsudku).

[68] Stěžovatelčina obava, že nebude moci podobu projektu geologických prací ovlivnit, nezpochybňuje zákonnost rozhodnutí žalovaného ani rozhodnutí ministra o rozkladu. V řízení o stanovení průzkumného území byla účastnicí, mohla uplatnit námitky, účastnit se ústního jednání a seznamovat se s podklady, podala opravný prostředek proti rozhodnutí žalovaného. Z jejího procesního postavení však neplyne právo na určitý výsledek řízení ani právo určovat obsah budoucího projektu. Nejvyšší správní soud již vyložil, že nesouhlas obce vyjadřuje skupinový zájem jejích obyvatel, který musí být v řízení zohledněn a poměřen s veřejným zájmem na stanovení průzkumného území; „*negativní výsledky referenda či negativní stanovisko zastupitelstva však nemohou bez dalšího zavázat rozhodující správní orgány k vydání zamítavého rozhodnutí*“ (rozsudek č. j. 4 As 155/2018 - 63, odst. [44]).

[69] Zájmy stěžovatelky nejsou bez ochrany ani v navazující fázi. Projekt geologických prací musí identifikovat střety se zájmy chráněnými zvláštními právními předpisy a přizpůsobit jim technické řešení prací; u relevantních vrtných prací se k němu vyjadřuje krajský úřad. Městský soud dále správně poukázal na to, že rozhodnutí obsahuje podmínky směřující k ochraně vodních zdrojů, přírody a krajiny i k informování dotčených obcí (odst. 67 rozsudku městského soudu). Ochrana migračních koridorů a zvláště chráněných druhů se přitom promítne do biologického screeningu a následného projektu; výskyt chráněných druhů může vyloučit provádění konkrétních vrtných či kopných prací v dotčeném místě a případné zásahy podléhají požadavkům orgánu ochrany přírody (odst. 53 až 55 napadeného rozsudku). Stěžovatelka má navíc možnost uplatnit své stanovisko také v navazujícím řízení o výběru hlavní a záložní lokality, bude-li mezi navrženými variantami lokalita *Janoch* (srov. odst. 28 rozsudku městského soudu).

[70] Důvodná není ani námitka týkající se možného umístění úložiště v blízkosti obydlených částí obce. Správní orgány nerozhodovaly o umístění podzemní ani povrchové části úložiště. Bez výsledků průzkumu a bez konkrétního záměru nelze vést kvalifikovanou úvahu o jeho vzdálenosti od zástavby, dopravním napojení, rozsahu povrchového areálu ani o jeho vlivech na konkrétní obyvatele. Tyto otázky musí být řešeny v příslušných navazujících řízeních.

[71] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce, že správní orgány musely před stanovením průzkumného území aktivně prověřit možnost uložení radioaktivního odpadu v jiném státě, přepracování vyhořelého paliva nebo jiné technologické alternativy.

[72] Podle § 107 odst. 2 atomového zákona lze radioaktivní odpad vzniklý v České republice ukládat v jiném členském státě Euratomu nebo ve třetí zemi, je-li uzavřena dohoda mezi Českou republikou a daným státem o využívání jeho úložiště. Tato úprava připouští výjimku, nikoliv povinnost státu takovou dohodu vyjednávat. Je-li odpad zasílán do jiného státu ke zpracování či přepracování, Česká republika zůstává podle § 107 odst. 1 atomového zákona odpovědná za jeho bezpečné a odpovědné uložení, včetně odpadu vzniklého jako vedlejší produkt.

[73] Městský soud v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 155/2018 - 63 uzavřel, že správní orgány nemusely aktivně vyhledávat ani podrobně hodnotit hypotetickou možnost uložení radioaktivního odpadu v zahraničí. Nejvyšší správní soud totiž vyšel z toho, že „*v řízení před správními orgány nebylo zjištěno, že by některý jiný členský stát v současnosti na svém území*

umožňoval ukládání radioaktivního odpadu z České republiky, přičemž ani stěžovatelé na žádný takový stát nepoukázali“; za této situace správní orgány „*nebyly povinny* […] *se touto alternativou výslovně zabývat*“ (odst. [45] rozsudku č. j. 4 As 155/2018 - 63). Městský soud správně shledal, že skutkové okolnosti nynější věci byly shodné: žalovaný ani ministr nezjistili, že by jiný stát umožňoval ukládání radioaktivního odpadu z České republiky, a stěžovatelka žádný takový stát neuvedla (odst. 74 napadeného rozsudku). Poukaz stěžovatelky na abstraktní právní možnost budoucí dohody s jiným státem proto uvedený závěr nezpochybňuje. Taková možnost bez označení konkrétního státu ochotného odpad převzít a bez existence odpovídajícího smluvního rámce nepředstavuje reálnou alternativu, kterou by správní orgány byly povinny v řízení o stanovení průzkumného území samostatně posuzovat.

[74] V případě kasační námitky opřené o dohodu mezi vládami ČSSR a SSSR z roku 1981 jde o námitku nepřípustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť ji stěžovatelka nijak neuplatnila v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohla. Pokud by stěžovatelka z dané dohody vyvozovala skutková tvrzení, šlo by o nepřípustnou skutkovou novotu, k níž Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 5 s. ř. s. nepřihlíží.

[75] Nad rámec vlastního posouzení věci Nejvyšší správní soud dodává, že námitka postavená na existenci zmíněné mezivládní dohody by ani po věcné stránce nemohla být úspěšná. Podle obsahu, na nějž stěžovatelka poukazuje, tato dohoda upravuje spolupráci při výstavbě první etapy Jaderné elektrárny Temelín a závazek sovětských organizací přijímat vyhořelé jaderné palivo po době skladování podle tehdy platných sovětských norem. Sama o sobě tedy nedokládá existenci aktuální dohody České republiky s jiným státem o využívání jeho provozovaného úložiště radioaktivního odpadu ve smyslu § 107 odst. 2 atomového zákona; tím spíše neprokazuje splnění dalších podmínek stanovených pro takovou dohodu ve vztahu ke státu, který není členským státem Euratomu, v § 107 odst. 3 téhož zákona. Z dané dohody také neplyne existence reálné a aktuální zahraniční alternativy k ukládání radioaktivního odpadu. Otázka dlouhodobé národní politiky nakládání s radioaktivním odpadem navíc dalece přesahuje rámec nynějšího řízení. Správní orgány rozhodovaly o tom, zda jsou splněny předpoklady pro geologický průzkum jedné z alternativních lokalit, nikoliv o definitivní technologické či mezinárodněpolitické strategii České republiky.

[76] S ohledem na výše uvedené nebyly naplněny ani kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[77] Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, zamítl ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[78] O nákladech řízení kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v případě žalobkyně (stěžovatelky) a žalovaného podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, právo na náhradu nákladů řízení jí proto nenáleží. Procesně úspěšnému žalovanému v rámci řízení žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, proto ani on nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[79] O náhradě nákladů osob zúčastněných na řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., ve znění účinném od 1. 1. 2026.

[80] Osoba zúčastněná na řízení I) bránila v kasačním řízení své právo vyplývající z rozhodnutí napadeného žalobou ve smyslu § 60 odst. 5 věty první s. ř. s. Náklady na její zastoupení advokátem však v projednávané věci nelze považovat za důvodně vynaložené. Jako organizační složka státu je totiž vzhledem ke své odborné specializaci schopna vystupovat v tomto soudním řízení bez zastoupení advokátem. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že tato osoba nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.;

srov. rozsudky NSS ze dne 3. 9. 2026, č. j. 10 As 98/2026 - 76, odst. [36], a ze dne 25. 9. 2026, č. j. 10 As 70/2026 - 73, odst. [27]).

[81] Ostatní osoby zúčastněné na řízení nebránily vlastní právo vyplývající z rozhodnutí napadeného žalobou, a právo na náhradu nákladů podle § 60 odst. 5 věty první s. ř. s. jim proto nevzniklo. Nejvyšší správní soud jim neuložil žádnou povinnost, v souvislosti s jejímž plněním by jim vznikly náklady, a neshledal ani důvody zvláštního zřetele hodné pro přiznání dalších nákladů podle § 60 odst. 5 věty třetí s. ř. s. Ani tyto osoby proto nemají právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. října 2026

Mgr. Radovan Havelec v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jaroslava Havelcová